سُورَةُ الحِجْرِ (مَكيّة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓرۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ وَقُرۡءَانٖ مُّبِينٖ ﴿١﴾ سەرنجی سەرەتای سورەتی (البقرة) بدە، ئەو ئایەتانەی لەم
سوورەتەدا هاتووە چەند ئایەتێکی ئەو قورئانە ڕوون و ئاشکرایەیە. رُّبَمَا يَوَدُّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَوۡ كَانُواْ
مُسۡلِمِينَ ﴿٢﴾ ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون (لە ئایندەیەکی نزیکدا) ئاواتەخواز دەبن کە خۆزگە موسڵمان بوونایە،
خۆزگە ئیماندار بوونایە. ذَرۡهُمۡ يَأۡكُلُواْ وَيَتَمَتَّعُواْ وَيُلۡهِهِمُ ٱلۡأَمَلُۖ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُونَ ﴿٣﴾ ئەی محمد ﷺ، ئەی
ئیماندار جارێ وازیان لێبهێنە با بخۆن و ڕابوێرن و هیواو ئاواتیان سەر گەرم و بێ ئاگایان بکات، سەرەنجام
خۆیان دەبیننەوە (چیان بەسەر دێت). وَمَآ أَهۡلَكۡنَا مِن قَرۡيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٞ مَّعۡلُومٞ ﴿٤﴾ هیچ شارو
شارۆچکەیەکمان وێران نەکردووە کە لەو کاتەدا نامەو کتێبێکی دیاری کراوی نەبووبێت. مَّا تَسۡبِقُ مِنۡ أُمَّةٍ
أَجَلَهَا وَمَا يَسۡتَـٔۡخِرُونَ ﴿٥﴾ هیچ میللەت و گەلێك پێش کاتی دیاری کراوی لەناو بردنی خۆی ناکەوێت و
(هەرگیز) دواش ناکەوێت. وَقَالُواْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِي نُزِّلَ عَلَيۡهِ ٱلذِّكۡرُ إِنَّكَ لَمَجۡنُونٞ ﴿٦﴾ خوا نەناسان بە گاڵتەوە
بە پێغەمبەریان ﷺ دەوت: ئەی ئەو کەسەی کە قورئانت دابەزێنراوەتە سەر بێگومان تۆ شێتی!! لَّوۡ مَا تَأۡتِينَا
بِٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٧﴾ ئەوە بۆچی فریشتەت بۆ نەهێناین ئەگەر تۆ لە دەستەی
ڕاستگۆیانیت (تا شایەتی لەسەر ڕاستی تۆ بدەن)! مَا نُنَزِّلُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ إِلَّا بِٱلۡحَقِّ وَمَا كَانُوٓاْ إِذٗا مُّنظَرِينَ ﴿٨﴾
خوای گەورەش بۆ پەرچدانەوەیان دەفەرموێت ئێمە فریشتە دانابەزێنین تەنها بۆ چەسپاندنی حەق و پشتگیری
ڕاستی نەبێت، ئەو کاتەش (کە دابەزین، خوانەناسان) مۆڵەت نادرێن و (لەناو دەبرێن). إِنَّا نَحۡنُ نَزَّلۡنَا ٱلذِّكۡرَ
وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ﴿٩﴾ بەڕاستی هەر ئێمە قورئانمان دابەزاندووەو بێگومان هەر ئێمەش پارێزگاری دەکەین و
(نایەڵین دەستی خیانەتکار هیچ جۆرە دەستێکی تێ بخات و هەموو هەوڵێك بۆ دەستکاری کردنی نەزۆکە).
وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ فِي شِيَعِ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾ سوێند بە خوا بەڕاستی ئێمە پێغەمبەرانمان پێش تۆ ڕەوانە

کردووە، بۆ سەر گەل و هۆزو میللەتانی پێشوو. وَمَا يَأۡتِيهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿١١﴾ خوا
نەناسان هیچ پێغەمبەرێکیان بۆ نەهاتووە کە گاڵتەیان پێ نەکردبێت. كَذَٰلِكَ نَسۡلُكُهُۥ فِي قُلُوبِ ٱلۡمُجۡرِمِينَ
﴿١٢﴾ ئا بەو شێوەیە ئێمە قورئان دەدەین بە گوێ و دڵی تاوانباران و تاوانکاراندا (تا بەڵگە بێت لەسەریان). لَا
يُؤۡمِنُونَ بِهِۦ وَقَدۡ خَلَتۡ سُنَّةُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ لە کاتێکدا باوەڕی پێ ناهێنن و هەر لەسەر بەرنامەی پێشینان
دەڕۆن. وَلَوۡ فَتَحۡنَا عَلَيۡهِم بَابٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فَظَلُّواْ فِيهِ يَعۡرُجُونَ ﴿١٤﴾ ئەو بێ باوەڕانە ئەگەر دەروازەیەکمان لە
ئاسمانەوە بۆ بکردنایەتەوە تا پیادا سەربکەون و تێپەر ببن و (نهێنی دروستکراوانی ئێمە ببینن، هەر باوەڕ
ناهێنن)... لَقَالُوٓاْ إِنَّمَا سُكِّرَتۡ أَبۡصَٰرُنَا بَلۡ نَحۡنُ قَوۡمٞ مَّسۡحُورُونَ ﴿١٥﴾ ئەوە دەیانوت: بێگومان چاوبەستمان
لێکراوە، یاخود ئێمە کەسانێکی جادوو لێکراوین! وَلَقَدۡ جَعَلۡنَا فِي ٱلسَّمَآءِ بُرُوجٗا وَزَيَّنَّٰهَا لِلنَّٰظِرِينَ ﴿١٦﴾
سوێند بە خوا بەڕاستی ئێمە لە ئاسماندا چەند خولگەیەکی گەورەمان بەدی هێناوە بۆ ئەستێرەکان و
ڕازاندوومانەتەوە بۆ ئەوانەی کە بە وردی تەماشای دەکەن (تا گەورەیی دەسەڵاتی پەروەردگاریان بۆ
دەربکەوێت). وَحَفِظۡنَٰهَا مِن كُلِّ شَيۡطَٰنٖ رَّجِيمٍ ﴿١٧﴾ هەروەها پاراستوومانە لە (پیلان و دەست درێژی)
هەموو شەیتانێکی ڕەجم کراوو نەفرین لێکراو. إِلَّا مَنِ ٱسۡتَرَقَ ٱلسَّمۡعَ فَأَتۡبَعَهُۥ شِهَابٞ مُّبِينٞ ﴿١٨﴾ مەگەر
شەیتانێك بەرز ببێتەوەو بە هەواڵێك بزانێت و بیدزێت، ئەوسا خێرا پارچە ئاگرێکی ئاشکرای بۆ دەکشێت و
تەفرو تونای دەکات. وَٱلۡأَرۡضَ مَدَدۡنَٰهَا وَأَلۡقَيۡنَا فِيهَا رَوَٰسِيَ وَأَنۢبَتۡنَا فِيهَا مِن كُلِّ شَيۡءٖ مَّوۡزُونٖ ﴿١٩﴾
زەویشمان ڕاخستووە، چیاو کێوەکانمان لەسەر داناوە، لە هەموو جۆرە ڕووەك و بەرو بوومێکمان تیایدا
ڕواندووە بەشێوەیەکی ڕێك و پێك و بەئەندازەی پێویست و دیاری کراو. وَجَعَلۡنَا لَكُمۡ فِيهَا مَعَٰيِشَ وَمَن
لَّسۡتُمۡ لَهُۥ بِرَٰزِقِينَ ﴿٢٠﴾ لەسەر زەویشدا بژێوی ڕۆژانەمان بۆ ئێوە دابین کردووە، هەروەها بۆ ئەوانەش کە ئێوە
ناتوانن ڕۆزیان بۆ دابین بکەن. وَإِن مِّن شَيۡءٍ إِلَّا عِندَنَا خَزَآئِنُهُۥ وَمَا نُنَزِّلُهُۥٓ إِلَّا بِقَدَرٖ مَّعۡلُومٖ ﴿٢١﴾ هیچ
شتێك نی یە (لە بەهرەو نازو نیعمەتەکان) کە گەنجینەکانی لای ئێمە نەبێت و ئێمە نایبەخشین بەئەندازەی
دیاریکراو لە کاتی لەباردا نەبێت. وَأَرۡسَلۡنَا ٱلرِّيَٰحَ لَوَٰقِحَ فَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَسۡقَيۡنَٰكُمُوهُ وَمَآ أَنتُمۡ لَهُۥ

بِخَٰزِنِينَ ﴿٢٢﴾ یەکێك لە بەخششەکانی خوا ئەوەیە ئێمە شنەبامان ناردووە کە پیتێنەری ڕووەك و دارو درەختە،
هەروەها بارانمان لە ئاسمانەوە باراندووەو ئێوەی پێ تێراو دەکەین (سەرەڕای کشتوکاڵ و زیندەوەران) بێ ئەوەی
ئێوە ئەو ئاوانەتان زەخیرە کردبێت (ئێمە لەژێر زەویدا بۆمان دابین کردوون، بەهۆی کانی، یاخود بیرەوە دەستتان
دەکەویت). وَإِنَّا لَنَحۡنُ نُحۡيِۦ وَنُمِيتُ وَنَحۡنُ ٱلۡوَٰرِثُونَ ﴿٢٣﴾ بەڕاستی هەر ئێمە ژیان دەبەخشین و مردنیش
پێش دەهێنین، سەرئەنجام هەر ئێمەش خاوەنی هەموو جیهانین. وَلَقَدۡ عَلِمۡنَا ٱلۡمُسۡتَقۡدِمِينَ مِنكُمۡ وَلَقَدۡ
عَلِمۡنَا ٱلۡمُسۡتَـٔۡخِرِينَ ﴿٢٤﴾ سوێند بە خوا بێگومان ئێمە ئاگادارین لە پێشینانی ئێوە، هەروەها ئاگادارین لە
نەوەکانی داهاتوویش. وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحۡشُرُهُمۡۚ إِنَّهُۥ حَكِيمٌ عَلِيمٞ ﴿٢٥﴾ بەڕاستی پەروەردگاری تۆ هەر خۆی
هەمووان کۆ دەکاتەوەو بێگومان هەر ئەو زاتە داناو زانایە. وَلَقَدۡ خَلَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ مِن صَلۡصَٰلٖ مِّنۡ حَمَإٖ
مَّسۡنُونٖ ﴿٢٦﴾ سوێند بەخوا ئێمە سەرەتا ئینسانمان لە قوڕێکی وشك دروست کرد کە پێشتر قوڕێکی ڕەشباوو
ترشاو بوو. وَٱلۡجَآنَّ خَلَقۡنَٰهُ مِن قَبۡلُ مِن نَّارِ ٱلسَّمُومِ ﴿٢٧﴾ پەریشمان پێشتر لە ئاگرێکی بەتین دروست کرد
کە بە وردیلە کونەکاندا تێدەپەڕێت. وَإِذۡ قَالَ رَبُّكَ لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ إِنِّي خَٰلِقُۢ بَشَرٗا مِّن صَلۡصَٰلٖ مِّنۡ حَمَإٖ
مَّسۡنُونٖ ﴿٢٨﴾ یادی ئەوە بکەرەوە کاتێك پەروەردگارت بە فریشتەکانی وت :بەڕاستی من دروستکاری
بەشەرێکم لە قوڕێکی وشك کە پێشتر قوڕێکی ڕەشباوو ترشاو بوو. فَإِذَا سَوَّيۡتُهُۥ وَنَفَخۡتُ فِيهِ مِن رُّوحِي
فَقَعُواْ لَهُۥ سَٰجِدِينَ ﴿٢٩﴾ جا کاتێك ڕێك و پێك و تەواوم کرد، لەو ڕۆحە تایبەتیەی کە من (بەدیهێنەری ئەو)،
پێمبەخشی، ئەوە هەمووتان کڕنووشی بۆ بەرن (کڕنووشی ڕێزو بە فەرمانی خوا). فَسَجَدَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ كُلُّهُمۡ
أَجۡمَعُونَ ﴿٣٠﴾ ئینجا فریشتەکان (فەرمانی پەروەردگاریان بەجێ هێناو) هەموویان بەگشتی کڕنووشی ڕێزیان برد.
إِلَّآ إِبۡلِيسَ أَبَىٰٓ أَن يَكُونَ مَعَ ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿٣١﴾ جگە لە ئیبلیس (شەیتانی گەورە) سەرپێچی کرد کە لەگەڵ
کڕنووش بەراندا بێت. قَالَ يَٰٓإِبۡلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿٣٢﴾ ئەوسا خوا فەرمووی: ئەی
ئیبلیس ئەوە بۆ لەگەڵ کڕنووش بەراندا نیت؟! قَالَ لَمۡ أَكُن لِّأَسۡجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقۡتَهُۥ مِن صَلۡصَٰلٖ مِّنۡ حَمَإٖ

مَّسۡنُونٖ ﴿٣٣﴾ شەیتان لە وەڵامدا وتی: من ئەوەندە (نزم و بچوك) نەبووم کڕنووش بەرم بۆ بەشەرێك کە تۆ
پێشتر قوڕێکی ڕەشباوو ترشاو بووە؟! قَالَ فَٱخۡرُجۡ مِنۡهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٞ ﴿٣٤﴾ خوا فەرمووی: (چونکە لە فەرمانی
من سەرپێچیت کرد، دەبێت لەم شوێنە نەمێنیت، کە بەهەشتە یان ئاسمان) کەواتە دەرچۆ لێرە چونکە
بەڕاستی تۆ نەفرین لێکراویت. وَإِنَّ عَلَيۡكَ ٱللَّعۡنَةَ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلدِّينِ ﴿٣٥﴾ بەڕاستی نەفرینی خوات بەردەوام لەسەرە
هەتا ڕۆژی دوایی. قَالَ رَبِّ فَأَنظِرۡنِيٓ إِلَىٰ يَوۡمِ يُبۡعَثُونَ ﴿٣٦﴾ شەیتان وتی: پەروەردگارا، مۆڵەتم بدە هەتا ئەو
ڕۆژەی هەمووان زیندوو دەکرێنەوە. قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ ٱلۡمُنظَرِينَ ﴿٣٧﴾ خوایش فەرمووی: دەتۆ لە مۆڵەتدراوانیت.
إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡوَقۡتِ ٱلۡمَعۡلُومِ ﴿٣٨﴾ تا ڕۆژی کاتە دیاریکراوو زانراوەکە (لای خوا). قَالَ رَبِّ بِمَآ أَغۡوَيۡتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ
لَهُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَأُغۡوِيَنَّهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٣٩﴾ ئیبلیس (بە بوغرو کینەو حەسادەتەوە) وتی: پەروەردگارم، مادەم
بەهۆی ئەم ئینسانەوە منت سەر لێشێواو کرد، شەرت بێت لە زەویدا هەموو گوناهو لادان و تاوانێکیان
لاجوان و شیرین بکەم و هەر هەموویان سەر لێشێواوو سەرگەردان بکەم. إِلَّا عِبَادَكَ مِنۡهُمُ ٱلۡمُخۡلَصِينَ ﴿٤٠﴾
بێجگە لە بەندە پوختە و دڵسۆزەکانی خۆت نەبێت (چونکە دڵیان بە باوەڕ بە تۆو یادی تۆ ئاوەدانە، هەوڵ و
کۆششی من بۆ وێڵ کردنیان ناکامە). قَالَ هَٰذَا صِرَٰطٌ عَلَيَّ مُسۡتَقِيمٌ ﴿٤١﴾ خوای گەورە فەرمووی: ئا ئەوە
ڕێگەو ڕێبازێکی ڕاست و دروستە هەر بۆ لای من دێت و هەر من چاودێری دەکەم. إِنَّ عِبَادِي لَيۡسَ لَكَ
عَلَيۡهِمۡ سُلۡطَٰنٌ إِلَّا مَنِ ٱتَّبَعَكَ مِنَ ٱلۡغَاوِينَ ﴿٤٢﴾ بەڕاستی بەندە چاك و پاکەکانی من بە تۆ فریو نادرێن و تۆ
هیچ دەسەڵاتێکت نیە بەسەریاندا، جگە لەوانەی کە شوێنت کەوتوون لە سەرکەش و یاخی و سەرگەردانەکان.
وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوۡعِدُهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٤٣﴾ بێگومان دۆزەخیش بەڵێنگای هەر هەموو ئەوانە بەگشتی. لَهَا سَبۡعَةُ
أَبۡوَٰبٖ لِّكُلِّ بَابٖ مِّنۡهُمۡ جُزۡءٞ مَّقۡسُومٌ ﴿٤٤﴾ حەوت دەروازەی گەورەی هەیە، هەر دەروازەیەکیشی چەند
دەرگاو چەند بەشێکە کە دەستەی دۆزەخیان، بەگوێرەی تاوان و گوناهیان ڕاپێچ دەکرێن بۆ ناوی. إِنَّ
ٱلۡمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٖ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾ لەو لاشەوە بەڕاستی خواناس و پارێزکاران لەناو باخەکانی بەهەشت و کانیاوە
سازگارەکاندان. ٱدۡخُلُوهَا بِسَلَٰمٍ ءَامِنِينَ ﴿٤٦﴾ پێیان دەوترێت: فەرموون بچنە ناوی بە سەلامەتی و سەلامەتان

لەسەر بێت، ژیانی پڕ لە ئاسوودەیی تیادا بەرنە سەر. وَنَزَعۡنَا مَا فِي صُدُورِهِم مِّنۡ غِلٍّ إِخۡوَٰنًا عَلَىٰ سُرُرٖ
مُّتَقَٰبِلِينَ ﴿٤٧﴾ لە کاتێکدا هەرچی کینەو بوغزە لە دڵ و دەروونیاندا دەرمان کێشاو ئەو بەختەوەرانە برای یەکترن
و لەسەر کورسی و قەنەفە ڕازاوەکان لە بەرامبەر یەکەوە دانیشتون (لە بەیەکگەیشتنەوەیەکی پڕ سۆزو
خۆشەویستیدا، تەماشای یەکتر دەکەن و سەلام لە یەکتر دەکەن و سوپاس و ستایشی پەروەردگار دەکەن).
لَا يَمَسُّهُمۡ فِيهَا نَصَبٞ وَمَا هُم مِّنۡهَا بِمُخۡرَجِينَ ﴿٤٨﴾ ۞ هیچ جۆرە بێ تاقەتی و بێزاری و ناخۆشی و
پەستیەك دووچاریان نابێت و هیچ کات ئەوان لەو بەهەشتە دەرناکرێن. نَبِّئۡ عِبَادِيٓ أَنِّيٓ أَنَا ٱلۡغَفُورُ
ٱلرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾ ئەی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم هەواڵ بدە بە بەندەکانم کە هەر من بە ڕاستی لێبووردەی
میهرەبانم (بۆ باوەڕ داران). وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ ٱلۡعَذَابُ ٱلۡأَلِيمُ ﴿٥٠﴾ بێگومان هەر سزاو تۆڵەی منیش، سزاو
ئازارێکی زۆر بە ئێشە (ئامادەم کردووە بۆ بێ باوەڕو سەرکەش و یاخیەکان). وَنَبِّئۡهُمۡ عَن ضَيۡفِ إِبۡرَٰهِيمَ ﴿٥١﴾
هەروەها هەواڵیان بدەرێ دەربارەی میوانەکانی ئیبراهیم علیه السلام. إِذۡ دَخَلُواْ عَلَيۡهِ فَقَالُواْ سَلَٰمٗا قَالَ إِنَّا
مِنكُمۡ وَجِلُونَ ﴿٥٢﴾ کاتێك کتوپڕ خۆیان کرد بە ماڵداو وتیان: سڵاو (ئیبراهیم دوای وەڵامدانەوەی
سڵاوەکەیان) وتی: (ئێوە کێن؟) بەڕاستی ئێمە لێتان دەترسین.!! قَالُواْ لَا تَوۡجَلۡ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَٰمٍ عَلِيمٖ ﴿٥٣﴾
فریشتەکان وتیان: مەترسە (ئێمە لە لایەن خواوە ڕەوانە کراوین) و بێگومان ئێمە مژدەی (لە دایك بوونی)
کوڕێکی زۆر زانات پێ دەدەین. قَالَ أَبَشَّرۡتُمُونِي عَلَىٰٓ أَن مَّسَّنِيَ ٱلۡكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُونَ ﴿٥٤﴾ ئیبراهیم وتی: ئایا
مژدەم دەدەنێ لە کاتێکدا کە ئاوا پیری یەخەی پێگرتووم!.. جا بەچی مژدەم دەدەنێ؟! قَالُواْ بَشَّرۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ
فَلَا تَكُن مِّنَ ٱلۡقَٰنِطِينَ ﴿٥٥﴾ فریشتەکان وتیان: بەڕاستی مژدەت دەدەینێ، کەواتە نەکەیت لەو کەسانە بیت
کە نائومێدن (لە بەخششەکانی خوا). قَالَ وَمَن يَقۡنَطُ مِن رَّحۡمَةِ رَبِّهِۦٓ إِلَّا ٱلضَّآلُّونَ ﴿٥٦﴾ ئیبراهیم وتی: ئایا کێ
نائومێد دەبێت لە ڕەحمەت و بەخششەکانی پەروەردگاری، مەگەر کەسانێك کە گومڕاو سەرگەردانن. قَالَ فَمَا
خَطۡبُكُمۡ أَيُّهَا ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿٥٧﴾ ئینجا دوای ئەوەی دڵنیابوو لێیان وتی: ئەی فریشتە نێرراوەکان چ کارێکی

گرنگتان به دەستەوەیە؟! (جگە لەم مژدەیە). قَالُوٓاْ إِنَّآ أُرۡسِلۡنَآ إِلَىٰ قَوۡمٖ مُّجۡرِمِينَ ﴿٥٨﴾ فریشتەکان وتیان:
بەڕاستی ئێمە نێردراوین بۆ سەر قەوم و هۆزێکی زۆر تاوانبار. إِلَّآ ءَالَ لُوطٍ إِنَّا لَمُنَجُّوهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٥٩﴾ بەڵام
خانەوادەی لوط هەموویان ڕزگار دەکەین. إِلَّا ٱمۡرَأَتَهُۥ قَدَّرۡنَآ إِنَّهَا لَمِنَ ٱلۡغَٰبِرِينَ ﴿٦٠﴾ جگە هاوسەرەکەی،
بەڕاستی بڕیارمانداوە ئەویش لە ڕیزی تیاچووەکاندا بمێنێتەوە چونکە بێ باوەڕە. فَلَمَّا جَآءَ ءَالَ لُوطٍ ٱلۡمُرۡسَلُونَ
﴿٦١﴾ ئینجا دوای ئەوەی ئیبراهیمیان بەجێ هێشت، فریشتەکان بەرەو شارەکەی لوط ڕۆیشتن کاتێك ئەو
فرستادانە هاتنە ناو خانەوادەی لوط... قَالَ إِنَّكُمۡ قَوۡمٞ مُّنكَرُونَ ﴿٦٢﴾ پێی وتن: (داوای لێبوردن دەکەین،
جەنابتان کێن؟) بەڕاستی ئێوە کەسانێکی نەناسراون... قَالُواْ بَلۡ جِئۡنَٰكَ بِمَا كَانُواْ فِيهِ يَمۡتَرُونَ ﴿٦٣﴾ دوای
ئەوەی فریشتەکان خۆیان پێناساند وتیان: دڵت هیچ نەکات بەڵکو ئێمە هاتووین بۆ لای تۆ بۆ ئەوەی ئەو
هەڕەشانەی تۆ دەتکردو ئەو بێ ڕەوشتانە گومانیان لێدەکرد، بیهێنینە دی... وَأَتَيۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ
﴿٦٤﴾ ئەمڕۆ ئیتر بۆ بەرپاکردنی ئەو ڕاستیە هاتووین و بێگومان ڕاستیش دەڵێین... فَأَسۡرِ بِأَهۡلِكَ بِقِطۡعٖ مِّنَ
ٱلَّيۡلِ وَٱتَّبِعۡ أَدۡبَٰرَهُمۡ وَلَا يَلۡتَفِتۡ مِنكُمۡ أَحَدٞ وَٱمۡضُواْ حَيۡثُ تُؤۡمَرُونَ ﴿٦٥﴾ بەشێکی شەو بمێنێت خۆت و
خانەوادەت دەرچن و تۆ دوایان بکەوە، با هیچ کامتان ئاوڕ نەداتەوە، بڕۆن بەرەو ئەو شوێنەی کە فەرمانتان
پێ دەدرێت. وَقَضَيۡنَآ إِلَيۡهِ ذَٰلِكَ ٱلۡأَمۡرَ أَنَّ دَابِرَ هَٰٓؤُلَآءِ مَقۡطُوعٞ مُّصۡبِحِينَ ﴿٦٦﴾ ئێمە نیگامان نارد بۆ لای
ــلوطــ و بڕیارماندا کە بەڕاستی لە کاتی بەرەبەیاندا دوای ئەوانە بڕاوەو دیاریان نەماوە. وَجَآءَ أَهۡلُ ٱلۡمَدِينَةِ
يَسۡتَبۡشِرُونَ ﴿٦٧﴾ ئەوسا خەڵکی ناپوخت و بێ ڕەوشتی ئەو شارە (زانیان بە میوانە بەڕێزەکان) هاتن (بەگرمەو
گاڵتەوەو) مژدەی ناپوختیان بەیەکتری دەدا! قَالَ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ ضَيۡفِي فَلَا تَفۡضَحُونِ ﴿٦٨﴾ لوط وتی: بەڕاستی
ئەوانە میوانی منن و حەیای من مەبەن، شەرمەزارم مەکەن و ئابڕووم مەبەن. وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَلَا تُخۡزُونِ ﴿٦٩﴾ لە
خوا بترسن و ڕیسوام مەکەن (لە شەڕواڵ پیسی کۆڵ بدەن). قَالُوٓاْ أَوَ لَمۡ نَنۡهَكَ عَنِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٧٠﴾ شەڕواڵ
پیس و ناپوختەکان) وتیان: ئایا ڕێگری ئەوەمان لێ نەکردیت کە حەقی کەست نەبێت و بەرگری لە کەس

نەکەیت! قَالَ هَٰٓؤُلَآءِ بَنَاتِيٓ إِن كُنتُمۡ فَٰعِلِينَ ﴿٧١﴾ لوط وتی: ئا ئەوانە (ئافرەتانی شار) هەموو وەك كچی منن(
ئەگەر دەتانەوێت ئەوانەتان لێ مارە دەکەم، تا ئارەزووی خۆتان لە ڕێگەی دروستی خۆیەوە ئەنجام بدەن)
ئەگەر ئامادە بن. لَعَمۡرُكَ إِنَّهُمۡ لَفِي سَكۡرَتِهِمۡ يَعۡمَهُونَ ﴿٧٢﴾ ئەی محمد ﷺ سوێند بە گیانی تۆ ئەوانە لە
سەرخۆشی خۆیاندا بۆ گوناه لەسەر گەردانیدا دەتلێنەوە. فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلصَّيۡحَةُ مُشۡرِقِينَ ﴿٧٣﴾ جا هەر لە
بەرەبەیاندا دەنگە سامناکەکەو بوومەلەرزەیەك یەخەی پێگرتن. فَجَعَلۡنَا عَٰلِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمۡطَرۡنَا عَلَيۡهِمۡ
حِجَارَةٗ مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ ئینجا شارەکەمان ژێرەو ژوور کردو بە گڵمتكی وە ك بەرد بارانمان کردن. إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَأٓيَٰتٖ لِّلۡمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾ بێگومان ئا لەو بەسەرهاتەدا بەڵگەو نیشانەی زۆر هەیە بۆ کەسانێك کە پەندو
ئامۆژگاری وەرگرن. وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٖ مُّقِيمٍ ﴿٧٦﴾ بێگومان ئەو شارە وێرانە دەکەوێتە سەرە ڕێیەکی بەردەوامی
کاروانچیانەوە(نیشانەی خەشم و قینی خوایە لە بێ ڕەوشتان، تا خەڵکی تێفکرن). إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّلۡمُؤۡمِنِينَ
﴿٧٧﴾ بەڕاستی لەو بەسەرهاتەدا بەڵگەو نیشانەیەکی ڕوون و ئاشکرا دەردەکەوێت بۆ ئیمانداران (کە هێزو
دەسەڵاتی پەروەردگاریان بێ سنوورە و لە کاتی لەباردا دەیخاتە کارو شارو دێهاتی خوانەناسان و بێ ڕەوشتان و
کاول دەکات). وَإِن كَانَ أَصۡحَٰبُ ٱلۡأَيۡكَةِ لَظَٰلِمِينَ ﴿٧٨﴾ دانیشتوانی باخچەو باخ و باخاتەکانیش (وەکو
قەومی لوط) ستەمکار بوون. فَٱنتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡ وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَامٖ مُّبِينٖ ﴿٧٩﴾ ئێمە تۆڵەمان لەوانیش سەند، هەردوو
شوێنەوارەکە بە ئاشکرا دیارن(چیهان بەسەر هێناون). وَلَقَدۡ كَذَّبَ أَصۡحَٰبُ ٱلۡحِجۡرِ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٨٠﴾ سوێند
بەخوا دانیشتوانی (حجر) یش بڕوایان بە بەرنامەی پێغەمبەران نەکرد(حجر: شوێنێکە لە نێوان تەبووك و
مەدینەدا، قەومی ثەمود، تیادا ژیاوە). وَءَاتَيۡنَٰهُمۡ ءَايَٰتِنَا فَكَانُواْ عَنۡهَا مُعۡرِضِينَ ﴿٨١﴾ ئێمە نیشانەو بەڵگەکانی
خۆمانمان پێبەخشین کەچی ئەوان گوێیان پێنەداو پشتیان تێکرد. وَكَانُواْ يَنۡحِتُونَ مِنَ ٱلۡجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ
﴿٨٢﴾ ئەوانە لە چیاکاندا خانووبەرەیان دەتاشی و، بە ئاسوودەییەوە ژیانیان تێدا دەبردە سەر. فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلصَّيۡحَةُ
مُصۡبِحِينَ ﴿٨٣﴾ ئینجا ئەوانیش دەنگێکی سامناك و بوومەلەرزەیەکی سەخت یەخەی پێگرتن لە بەرەبەیاندا. فَمَآ

أَغۡنَىٰ عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يَكۡسِبُونَ ﴿٨٤﴾ ئەو كارو كردەوەی كە دەیانكرد فریایان نەكەوت و (لە تۆڵەی خوایی
نەپیارێزتن). وَمَا خَلَقۡنَا ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَآ إِلَّا بِٱلۡحَقِّۗ وَإِنَّ ٱلسَّاعَةَ لَأٓتِيَةٞۖ فَٱصۡفَحِ ٱلصَّفۡحَ
ٱلۡجَمِيلَ ﴿٨٥﴾ ئێمە ئاسمانەكان و زەوی و هەرچی لە نێوانیاندایە دروستمان نەكردووە، بۆ مەبەستی چەسپاندنی
حەق و ڕاستی نەبێت (هیچ شتێك لە دروست كراوان بێ مەبەست نیە، هیچ شتێك بێ ئامانج نیە..)، بەڕاستی
ڕۆژی قیامەتیش بەڕێوەیەو هەر دێت و تۆ (ئەی پێغەمبەر، ئەی ئیماندار) بەشێوازێكی جوان چاوپۆشی بكەو
لێبوردە بە (لە ڕەفتاری نادروستی نەفامان). إِنَّ رَبَّكَ هُوَ ٱلۡخَلَّٰقُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٨٦﴾ بەڕاستی پەروەردگاری تۆ هەر
خۆی بەدیهێنەرێكی شارەزاو زاناو لێزانە. وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَٰكَ سَبۡعٗا مِّنَ ٱلۡمَثَانِي وَٱلۡقُرۡءَانَ ٱلۡعَظِيمَ ﴿٨٧﴾ سوێند
بێت ئەی پێغەمبەر ﷺ ئێمە حەوت ئایەتمان پێداویت (كە بریتی یە لە سوورەتی فاتحە) هەروەها قورئانی
گەورەو مەزنیشمان پێ بەخشیوویت. لَا تَمُدَّنَّ عَيۡنَيۡكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعۡنَا بِهِۦٓ أَزۡوَٰجٗا مِّنۡهُمۡ وَلَا تَحۡزَنۡ عَلَيۡهِمۡ
وَٱخۡفِضۡ جَنَاحَكَ لِلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٨٨﴾ جا تۆ نەكەیت چاوەكانت ببڕیتە ئەو كەسانەی كە لە هەندێك نازو نیعمەتی
دنیا بەهرەوەرمان كردوون، خەفەت مەخۆ لێیان (كاتێك دەبینیت شوێنی حەق ناكەون)، باڵی بەزەیی نەوی بكە
بۆ ئیمانداران (واتە خۆشت بوێن و بەسۆز بە بۆیان.(وَقُلۡ إِنِّيٓ أَنَا ٱلنَّذِيرُ ٱلۡمُبِينُ ﴿٨٩﴾ بڵێ: بەڕاستی من
بێدارخەرەوەیەكی ئاشكراو دیارم (ئەگەر سەركەشی بكەن سەرئەنجامی سامناك چاوەڕێتانە). كَمَآ أَنزَلۡنَا عَلَى
ٱلۡمُقۡتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾ هەروەك كتێبی ئاسمانیمان دابەزاندە سەر بەش بەشكەران (كە مەبەست جوولەكەو گاور،
باوەڕ بە هەندێكی دەكەن و پەیڕەوی هەندێكی ناكەن، یاخود بەشێكی زۆریان دەستكاری كردووە). ٱلَّذِينَ
جَعَلُواْ ٱلۡقُرۡءَانَ عِضِينَ ﴿٩١﴾ ئەوانەی ڕایان دەربارەی قورئان جۆراو جۆرە، بە هەندێكی باوەڕیان هەیەو،
هەندێكی ناچێتە مێشكیانەوە، یاخود هەندێكی پەیڕەوی دەكەن و هەندێكی پەیڕەوی ناكەن. فَوَرَبِّكَ
لَنَسۡـَٔلَنَّهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٩٢﴾ سوێند بە پەروەردگارت پرسیار لە هەموویان دەكەین بەگشتی (لە بیرو باوەڕی
هەموویان دەكۆڵینەوە). عَمَّا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٩٣﴾ لەو كارو كردەوانەی كە دەیانكرد. فَٱصۡدَعۡ بِمَا تُؤۡمَرُ

وَأَعۡرِضۡ عَنِ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ﴿٩٤﴾ هەر فەرمانێکت پێدراوە (ئەی محمد ﷺ بە ڕێك و پێکی) ئەنجامی بدەو گوێ
مەدە بە بوختان و ڕەفتاری موشریك و هاوەڵگەران. إِنَّا كَفَيۡنَٰكَ ٱلۡمُسۡتَهۡزِءِينَ ﴿٩٥﴾ ئێمە تۆ دەپارێزین (لە
شەڕو پیلانی) گاڵتەچی و گاڵتەجاڕان. ٱلَّذِينَ يَجۡعَلُونَ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَۚ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُونَ ﴿٩٦﴾ ئەوانەی
لەگەڵ خوای گەورەدا خوایەکی تر بڕیار دەدەن، جا لە ئایندەدا هەموو ڕاستیەکان بۆ ڕوون دەبێتەوەو دەیزانن.
وَلَقَدۡ نَعۡلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدۡرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٩٧﴾ سوێند بە خوا ئێمە چاك دەزانین کە بەڕاستی دڵی تۆ
تەنگ دەبێت بەو گوفتارە نابەجێیەی کە خوانەناسان دەیڵێن. فَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ وَكُن مِّنَ ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿٩٨﴾ جا
لە هەموو کاتێکدا، بە تایبەت لە کاتی دڵ تەنگیدا تەسبیحات و سوپاس و ستایشی پەروەردگارت بکەو لە
ڕیزی سوژدە بەراندابە. وَٱعۡبُدۡ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأۡتِيَكَ ٱلۡيَقِينُ ﴿٩٩﴾ بەردەوامیش پەروەردگارت بپەرستە هەتا مردن
یەخەت پێدەگرێت) ئەو کاتە ئیتر بەیەك جاری ڕزگارت دەبێت لە هەموو ناخۆشیەکان).